

Tasdiqlayman
Institut o'quv ishlari bo'yicha
prorektori T. Sharipov

“”
_____ 2022 yil

5230100 – Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) ta'lim yo'nalishi
bitiruvchilari uchun mutaxassislik fanlari (Iqtisodiyot nazariyasi, Savdo
iqtisodiyoti, Statistika, Makroiqtisodiyot, Global iqtisodiy rivojlanish)dan
Yakuniy davlat attestatsiyasi sinovi savollari

“Iqtisodiyot nazariyasi” fani bo'icha

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 29-yilligiga bag'ishlangan O'zbekiston xalqiga bayram tabrigida iqtisodiy masalalarni yoritilishi. **(Tayanch iboralar:** *Harakatlar strategiyasi, “xalq davlat hokimiyatining birdan-bir manbaidir”, “temir daftar”, “ayollar daftari”, “yoshlar daftari”, inson manfaatlarini ta'minlash, “Jamiyat – islohotlar tashabbuskori”, Yangi O'zbekiston).*

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasida islohotlar jarayonida xalq manfaatlarini ro'yobga chiqarish borasida bajarilgan ishlarning natijasi to'g'risidagi fikr va mulohazalari. **(Tayanch iboralar:** *Xalq qabulxonalari, Prezidentning virtual qabulxonasi, inson manfaatlarini ta'minlash, davlat organlari boshqaruvidagi shaffoflik).*

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Markaziy Osiyo mintaqasi davlatlararo ijtimoiy-iqtisodiy aloqalarni mustahkamlash va rivojlantirishga qaratilgan siyosati. **(Tayanch iboralar:** *iqtisodiy hamkorlik, BMTning Bosh assemblyasining 76-sessiyasi, tinchlik jarayoni, xavfsizlik sohasida hamkorlik).*

4. O'zbekiston Respublikasida erkin iqtisodiy zonalarni tashkil etish borasida siyosatining mohiyati, mazmuni va ahamiyati. **(Tayanch iboralar:** *iqtisodiyotdagi ijobiy o'zgarishlarni davom ettirish, aholi turmush faravonligi, yashash sifati, savdo-sotiqni rivojlantirish, G'ijduvon, Xozarasp, Urgut, Navoiy, Jizzax, iqtisodiy hamkorlik).*

5. Sh. M. Mirziyoyev “Mulkdorlar sinfini shakllantirish va tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash” to'g'risida. **(Tayanch iboralar:** *mulkdorlar sinfi va xususiy mulkchilikni rivojlantirish, kichik va xususiy biznes).*

6. Sh. M. Mirziyoyev 2022-2026-yillarda Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi to'g'risida. **(Tayanch iboralar:** *erkin fuqarolik jamiyati, qonun ustuvorligi, milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish, adolatli ijtimoiy siyosat, ma'naviy taraqqiyotni ta'minlash, global muammolar, mamlakat xavfsizligi va mudofaa salohiyatini mustahkamlash).*

7. Sh. M. Mirziyoyev O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida. **(Tayanch iboralar:**

davlat-xususiy sheriklik, oliy ta'lim bilan qamrov darajasi, kredit-modul tizimi, akademik mustaqillik, investitsiyaviy jozibadorlik, o'zaro manfaatli hamkorlik).

8. Sh.M.Mirziyoyev Koronavirus pandemiyasi va global inqiroz holatlarining iqtisodiyot tarmoqlariga salbiy ta'sirini yumshatish bo'yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar to'g'risida. **(Tayanch iboralar:** *inqirozga qarshi kurashish jamg'armasi, tadbirkorlikni va aholi bandligini qo'llab-quvvatlash, aholini ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, iqtisodiyot tarmoqlarining faoliyat yuritishi, imtiyozlar va preferensiyalar).*

9. Iqtisodiyot va uning bosh masalasi.**(Tayanch iboralar:** *iqtisodiyot tushunchasi, iqtisodiy resurslar va uning cheklanganligi, ehtiyojlar va uning cheksizligi).*

10. Iqtisodiy resurslar va uning turlari.**(Tayanch iboralar:** *iqtisodiy resurslar tushunchasi, er, kapital, ishchi kuchi va xom ashyo).*

11. Ijtimoiy-iqtisodiy ehtiyojlar va uning tarkibi.**(Tayanch iboralar:** *ehtiyojlar tushunchasi, ehtiyojlarning tarkibiy tuzilishi).*

12. Ehtiyojlarning yuksalishi va uning jihatlarini. **(Tayanch iboralar:** *ehtiyojlar yuksalishining tushunchasi, ehtiyojlar miqdorining o'sishi, yangi ehtiyojlarning paydo bo'lishi, o'rinbosar ehtiyojlar, ehtiyojlar nisbatining o'zgarishi, ehtiyojlarning yuksalish qonuni).*

13. "Iqtisodiyot nazariyasi"ning fan sifatida shakllanishidagi iqtisodiy oqimlar va maktablar. Iqtisodiy ta'limotlar va maktablarning iqtisodiyot nazariyasi fanining shakllanishidagi ro'li **(Tayanch iboralar:** *merkantalizm, fiziokratlar, klassik iqtisodiy g'oyalar, marjinalizm).*

14. "Iqtisodiyot nazariyasi" fanidagi hozirgi zamon iqtisodiy oqimlari va maktablari. **(Tayanch iboralar:** *keynschilar ta'limoti, monetarizm, liberalizm, institutsionalizm).*

15. Iqtisodiy qonunlar va uning turlari.**(Tayanch iboralar:** *iqtisodiy qonun tushunchasi, umumiy, xususiy va oraliq iqtisodiy qonunlar).*

16. Iqtisodiy kategoriyalar va uning turlari.**(Tayanch iboralar:** *iqtisodiy kategoriya tushunchasi, umumiy, xususiy va oraliq iqtisodiy kategoriyalar).*

17. Iqtisodiy hodisalarni o'rganish usullari. **(Tayanch iboralar:** *ilmiy abstraksiya, taxlil va sintez, tarixiylik va mantiq usuli, eksperiment, mikro va makroiqtisodiy taxlil, taqqoslash, matematik, statistik, jadval va grafik).*

18. Iqtisodiyot nazariyasi fanining vazifalari.**(Tayanch iboralar:** *bilish, amaliy, uslubiy va g'oyaviy-tarbiyaviy).*

19. Ishlab chiqarish jarayoni va uning tarkibi.**(Tayanch iboralar:** *moddiy va ma'naviy ne'matlar, iqtisodiy faoliyat).*

20. Ishlab chiqarish omillari va ularning turkumlanishi. **(Tayanch iboralar:** *ishlab chiqarishning moddiy va shaxsiy omillari, ishlab chiqarish omillarining "Siyosiy iqtisod" darsliklaridagi hamda marjinalistik turkumlanishi).*

21. Ishlab chiqarish imkoniyatlari va uning egri chizig'i.**(Tayanch iboralar:** *ishlab chiqarish imkoniyatlari tushunchasi, ishlab chiqarish imkoniyatlari egri chizig'i tasviri).*

22. Mehnat unumdorligi va uni belgilovchi omillar.**(Tayanch iboralar:** mehnat unumdorligi, tabiiy sharoit, texnika-texnologiya darajasi, ishlovchilarning kasbi va maxorati).

23. Ishlab chiqarish samaradorligi va uning ko'rsatkichlari.**(Tayanch iboralar:**ishlab chiqarish samaradorligi tushunchasi, samaradorlik ko'rsatkichlari, samaradorlikni hisoblash formulasi).

24. Iste'molchi xulqi nazariyasi.**(Tayanch iboralar:** naflilikning oshirish qoidasi, baho va daromadlar o'zgarishning iste'molchi tanloviga ta'siri).

25. Iqtisodiy taraqqiyot bosqichlarini bilishga bo'lgan turli xil yondoshuvlar.**(Tayanch iboralar:** formatsion yondashuv, texnologik yondashuv, madaniylashgan yondashuv).

26. Iqtisodiy tizimlar va uning modellari.**(Tayanch iboralar:** iqtisodiy tizim tushunchasi, an'anaviy iqtisodiyot, ma'muriy-buyruqbozlik iqtisodiyot, bozor iqtisodiyoti va aralash iqtisodiyot).

27. Iqtisodiy munosabatlar tizimi. **(Tayanch iboralar:** ishlab chiqarish, taqsimlash, ayiriboshlash va iste'mol munosabatlari).

28. Ishlab chiqarish usuli va ijtimoiy iqtisodiy formatsiya.**(Tayanch iboralar:** ishlab chiqarish usuli tushunchasi ishlab chiqaruvchi kuchlar va ishlab chiqarish munosabatlari, ijtimoiy iqtisodiy formatsiya tushunchasi).

29. Mulkchilik munosabatalari va uning mazmuni.**(Tayanch iboralar:** mulkchilik munosabatalarining mohiyati, egalik qilish, foydalanish va tassaruf qilish, tushunchalarining mazmuni).

30. Mulk ob'ektlari va sub'ektlari.**(Tayanch iboralar:** mulk ob'ektlari tushunchasi, mulk sub'ektlari tushunchasi).

31. Mulkchilikning asosiy shakllari va turlari.**(Tayanch iboralar:** mulk tushunchasi, mulk shakllari: davlat mulki, xususiy mulk, shaxsiy mulk).

32. Mulkni o'zlashtirish usullari. **(Tayanch iboralar:** ijaraga berish, qarzga berib foiz olish, ishchi kuchidan daromad olish, qimmatiga sotish, o'z mulkiga tayanib tadbirkorlik qilish).

33. Natural va tovar xo'jaligining asosiy farqlari.**(Tayanch iboralar:** ne'matlar ishlab chiqarishning asosiy maqsadi, ishlab chiqariladigan mahsulot tarkibining aniqlanishi, ishlab chiqarish jarayonida ishchi kuchining ishtirok etish tamoyillari).

34. Tovar xo'jaligining shakllanishi va rivojlanish sabablari.**(Tayanch iboralar:** ijtimoiy mehnat taqsimoti, mulk va egalarining alohidalashuvi, milliy va xalkaro bozorlarning rivojlanishi).

35. Tovar va uning xususiyatlari.**(Tayanch iboralar:** tovar tushunchasi, tovar nafliligi va qiymati).

36. Tovar qiymatining miqdori.**(Tayanch iboralar:** individual va ijtimoiy zaruriy mehnat sarflari, mehnat unumdorligi va intensivligining tovar miqdoriga ta'siri).

37. Qiymat qonuni va uning vazifalari.**(Tayanch iboralar:** qiymat qonunining mazmuni, tovar qiymatini xisobga olish, rag'batlantirish va tabaqalashtirish vazifasi).

38. Qiymat to'g'risidagi turli xil nazariyalar. (**Tayanch iboralar:** qiymatning mehnat va keyingi qo'shilgan miqdor nafliligi nazariyalari).

39. Pul tug'risida turli xil nazariyalar. (**Tayanch iboralar:** metallistik, nominalistik va miqdoriy nazariyalar).

40. Pul va uning vazifalari. (**Tayanch iboralar:** pulning mohiyati, qiymat o'lchovi, muomala vositasi va jamg'arish vositasi vazifalari).

41. Bozor iqtisodiyoti va uning sub'ektlari. (**Tayanch iboralar:** bozor iqtisodiyoti tushunchasi, bozor sub'ektlari).

42. Bozor iqtisodiyotining belgilari. (**Tayanch iboralar:** mulkchilikning turli tuman shakllari, iqtisodiy erkinlik tadbirkorlik va tanlov erkinligi, iqtisodiy manfaatlarning rag'batlantirish, davlatning cheklangan roli).

43. Bozor iqtisodiyotining afzalliklari va ziddiyatlari. (**Tayanch iboralar:** resurslarni va mahsulotlarning samarali taqsimlash, erkinlik, ishlab chiqarishning yuqori samaradorligini ta'minlash, ijtimoiy tabaqalanishning va daromadlar tengsizligining kuchayishi, ijtimoiy iste'mol xarakteridagi ne'matlar bilan ta'minlay olmasligi, atrof muhit va ekologiyani muxofaza qilish mexanizmining yo'qligi).

44. Bozor iqtisodiyotining o'z-o'zini boshqarish mexanizmi (**Tayanch iboralar:** raqobat, baho, talab va taklif).

45. Ma'muriy-buyruqbozlik iqtisodiyotidan bozor iqtisodiyotiga o'tishning xususiyatlari. (**Tayanch iboralar:** boshqarishning ma'muriy usullarini tugatish va iqtisodiy jarayonlarni bozor mexanizmi orqali o'z-o'zini boshqarishga o'tish, davlat mulki monopoliyasini tugatish va mulkchilikning turli shakllarining vujudga kelishi).

46. Bozorning belgilari va vazifalari. (**Tayanch iboralar:** tartibga solish, rag'batlantirish, ishlab chiqarishning uzluksizligini ta'minlash, vositachilik va boshqalar).

47. Bozor va uning tarkibiy tuzilishi. (**Tayanch iboralar:** bozor tushunchasi, bozor ob'ekti va sub'ekti).

48. Bozorning turlari va ularning turkumlanishi. (**Tayanch iboralar:** iqtisodiy mazmuni, ayirboshlash ob'ektlari, xududiy belgilari raqobatning etuklik darajasi va sub'ektlari bo'yicha turkumlash).

49. Bozor infratuzilmasi va uning unsurlari. (**Tayanch iboralar:** bozor infratuzilmasi tushunchasi, ishlab chiqarish, savdo sotiq, moliya kredit, xizmat ko'rsatuvchi va axborot tizimi infratuzilmasi).

50. Talab tushunchasi va uning hajmiga ta'sir qiluvchi omillar. (**Tayanch iboralar:** iste'molchi didi, soni, daromadi, narx va boshqalar)

51. Taklif tushunchasi va uning hajmiga ta'sir qiluvchi omillar. (**Tayanch iboralar:** bozor baholari, resurslar bahosi va unumdorligi, soliqlar darajasi, ishlab chiqaruvchilar soni, resurslarni o'rnini bosuvchanligi, inflyasion kutilish).

52. Talab qonuni va uning mohiyati. (**Tayanch iboralar:** talab tushunchasi, talab qonunining mazmuni).

53. Taklif qonuniva uning mohiyati. (**Tayanch iboralar:** taklif tushunchasi, taklif qonunining mazmuni).

54. Talab va taklifning o'zgaruvchanligi. **(Tayanch iboralar:** talab va taklifning bahosi, daromad hamda boshka omillari bo'yicha o'zgaruvchanligi, talab va taklif egri chizig'i).

55. Talab va taklifning mos kelishi. Bozor muvozanati **(Tayanch iboralar:** muvozanatli baho va ishlab chiqarishning muvozanatli hajmi, xususiy va umumiy muvozanatlik, bozor muvozanatining iqtisodiyotga ta'siri).

56. Raqobat va uning ob'ektiv asoslari. **(Tayanch iboralar:** raqobat tushunchasi, tovar-pul munosabatlari, xuquqiy va iqtisodiy shart-sharoitlar).

57. Raqobatning shakllari, turlari va usullari. **(Tayanch iboralar:** erkin, monopollashgan, tarmoq ichidagi, tarmoqlar aro raqobat hamda narx vositasidagi va narxsiz raqobat usullari).

58. Monopoliya nazariyasi. **(Tayanch iboralar:** monopoliya tushunchasi va uning turlari).

59. Narxning mohiyati va vazifalari. **(Tayanch iboralar:** narx tushunchasi, qiymat o'lchovi, tartibga solish, ijtimoiy himoya, raqobat vositasi va muvozanatlikni ta'minlash vazifalari).

60. Narx turlari va ularga tavsifnoma. **(Tayanch iboralar:** ulgurji, chakana, nufuzli, demping, milliy, jahon narxlari va boshqalar).

61. Tadbirkorlik faoliyatini tashkil qilish va uning vazifalari. **(Tayanch iboralar:** tadbirkorlik tushunchasi, uning biznesdan farqi va vazifalari).

62. Tadbirkorlik faoliyatining shakllari. **(Tayanch iboralar:** individual, sherikchilik, xissadorlik jamiyati, davlat tadbirkorligi).

63. Tadbirkorlik kapitalining mohiyati. **(Tayanch iboralar:** kapital, boshlang'ich kapital, asosiy va aylanma kapital, ustav kapitali).

64. Kapitalning aylanishi. Asosiy va aylanma kapital. **(Tayanch iboralar:** kapitalning aylanish tezligi, asosiy va aylanma kapital tushunchasi).

65. Asosiy kapitalni takror ishlab chiqarish va uning eskirishi. **(Tayanch iboralar:** asosiy kapitalni takror ishlab chiqarish, asosiy kapitalning jismoniy va ma'naviy eskirishi).

66. Ishlab chiqarish xarajatlari va ularning turlari. **(Tayanch iboralar:** ishlab chiqarish xarajatlari tushunchasi, ichki, tashqi va boshqa xarajatlar).

67. Qisqa muddatli va uzoq muddatli davrlarda ishlab chiqarish xarajatlarining o'zgarish tamoyillari **(Tayanch iboralar:** o'zgaruvchan xarajatlar, unumdorlikning pasayib borishi qonuni ishlab chiqarish miqyosi o'sishining ijobiy va salbiy samarasi).

68. Foyda va uning turlari. **(Tayanch iboralar:** foyda tushunchasi, iqtisodiy, me'yoriy va sof foyda).

69. Ish xaqi va uning shakllari. **(Tayanch iboralar:** nominal va real ish xaqi, vaqtbay va ishbay ish xaqi).

70. Ish xaqi shakllari va turlari **(Tayanch iboralar:** ishbay va vaqtbay tizim, oddiy vaqtbay, mukofotli vaqtbay, oddiy ishbay, progressiv va regressiv ishbay, tabaqalashtirilgan va akkort tizimi).

71. Agrar munosabatlar va uning xususiyatlari. **(Tayanch iboralar:** agrar munosabatlar ob'ektlari va sub'ektlari, dexqon, fermer va shirkat xo'jaliklari).

72. Yer rentasi va uning turlari. (**Tayanch iboralar:** absolyut, differentsial, monopol renta, qazib oluvchi sanoatdan olinadigan qurilish uchastkalaridan olinadigan renta).

73. Agrosanoat majmuasi va uning tarkibi. (**Tayanch iboralar:** mahsulotlarni etishtirish, uni saqlash, qayta ishlash, iste'molchilarga etkazib berish).

74. Agrobiznes va uning turlari. (**Tayanch iboralar:** erdan foydalanish, dexqon, fermer va shirkat xo'jaliklari).

75. O'zbekistonda agrar sektorni rivojlantirish. (**Tayanch iboralar:** qishloq xo'jaligining roli, dexqon, fermer, va shirkat xo'jaliklari).

76. "Milliy iqtisodiyot" tushunchasining mazmuni. (**Tayanch iboralar:** mamlakat doirasidagi iqtisodiyot, iqtisodiy siyosatning mustaqilligi, makro darajadagi iqtisodiyot, makroiqtisodiy ko'rsatkichlar).

77. Makroiqtisodiy ko'rsatkichlar. (**Tayanch iboralar:** YAMM, YAIM, milliy daromad, inflyatsiya, ishsizlik).

78. YAIM va YAMM ni hisoblash usullari. (**Tayanch iboralar:** daromadlar, xarajatlar va qo'shilgan qiymat bo'yicha hisoblash).

79. Yalpi talab va uning hajmiga ta'sir etuvchi omillar. (**Tayanch iboralar:** foiz stavkasi, daromadlar, import, iste'mol xarajatlari, investitsiya, davlat xarajatlari, eksport).

80. Yalpi taklif va uning hajmiga ta'sir etuvchi omillar. (**Tayanch iboralar:** narx, resurslar narxi, unumdorlik, soliqlar, qonunchilik).

81. Yalpi talab va Yalpi taklif o'rtasidagi muvozanat va uning o'zgarishi. (**Tayanch iboralar:** Yalpi talab va Yalpi taklif egri chizig'i, yotiq, oraliq va tik kesmalar, makroiqtisodiy muvozanat, xrapovik samara).

82. Iste'mol va jamg'armaning iqtisodiy mazmuni. (**Tayanch iboralar:** iste'mol tushunchasi va uning egri chizig'i, jamg'arma tushunchasi va uning egri chizig'i, unumli iste'mol, shaxsiy iste'mol, moddiy iste'mol, nomoddiy ne'mat va xizmatlar iste'moli, yakka tartibdagi iste'mol, jamoa iste'moli).

83. Iste'mol va jamg'armaning asosiy ko'rsatkichlari. (**Tayanch iboralar:** iste'mol va jamg'armaga o'rtacha moyillik, iste'mol va jamg'armaga oxirgi moyillik, unumli iste'mol, shaxsiy iste'mol, moddiy iste'mol, nomoddiy ne'mat va xizmatlar iste'moli, yakka tartibdagi iste'mol, jamoa iste'moli).

84. Investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni, mohiyati va manbasi. (**Tayanch iboralar:** Asosiy va aylanma kapitalni qayta tiklash, ko'paytirish, ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, kapital sarflar, pul mablag'lari, bank kreditlari, Aksiya, qimmatli qog'ozlar).

85. Investitsiya darajasiga kutilayotgan sof foyda normasi va foiz stavkasidan tashqari ta'sir ko'rsatuvchi omillar. (**Tayanch iboralar:** mashina va uskunalarni xarid qilish, ishlatish va ularga xizmat ko'rsatish, tadbirkorlardan olinadigan soliq miqdori, texnologik o'zgarishlar).

86. Yalpi investitsiyalar tushunchasining iqtisodiy mazmuni va asosiy ko'rsatkichlari. (**Tayanch iboralar:** Joriy yil davomida iste'mol qilingan asosiy kapitalni qoplash, amortizatsiya, iqtisodiyotdagi kapital hajmiga qo'shimchalar, investitsion tovarlar).

87. Sof investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni va asosiy ko'rsatkichlari. **(Tayanch iboralar:** *Joriy yil davomida qo'shimcha ravishda jalb qilingan investitsion tovarlar, Yalpi investitsiya, amortizatsiya ajratmalari, asosiy va aylanma kapitalning o'sishi*).

88. Jamg'arma va investitsiya o'rtasidagi nisbatni ta'minlash masalalari. **(Tayanch iboralar:** *Jamg'arma, investitsiya, makroiqtisodiy muvozanat, barqaror iqtisodiy o'sish, investitsiya darajasi, jamg'arma darajasi, investitsiya va jamg'arma o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash borasida nazariy qarashlar*).

89. Iqtisodiy o'sish tushunchasining iqtisodiy mazmuni. **(Tayanch iboralar:** *YAIM hajmi, aholi soni, iqtisodiy resurs xarajatlari birligi, YAIM sifati, tarkibining takomillashuvi, real YAIM, aholi jon boshiga real YAIM, miqdoriy ko'rsatkichlar, mahsulot sifati, farovonlikning haqiqiy o'sishi, farovonlikning real darajasi, iqtisodiy o'sishni miqdoriy hisoblash*).

90. Iqtisodiy o'sishni YAIM mutlaq hajmining ortishi orqali va aholi jon boshiga real YAIM miqdorining ortishi orqali hisoblash natijalari. **(Tayanch iboralar:** *Iqtisodiy o'sish, YAIM mutlaq hajmi, aholi jon boshiga real YAIM miqdori, iqtisodiy salohiyat, mamlakat turmush darajasi, real YAIM, aholi jon boshiga real YAIM, miqdoriy ko'rsatkichlar, mahsulot sifati, farovonlikning haqiqiy o'sishi, farovonlikning real darajasi, iqtisodiy o'sishni miqdoriy hisoblash*).

91. Mamlakatning iqtisodiy o'sish sur'atini tavsiflovchi asosiy ko'rsatkichlar. **(Tayanch iboralar:** *real YAIM, aholi jon boshiga real YAIM, miqdoriy ko'rsatkichlar, mahsulot sifati, farovonlikning haqiqiy o'sishi, farovonlikning real darajasi, iqtisodiy o'sishni miqdoriy hisoblash*).

92. Iqtisodiy o'sishning asosiy turlari. **(Tayanch iboralar:** *YAIMning o'sish sur'ati, ishlab chiqarish omillari miqdori, iqtisodiy o'sish, ekstensiv iqtisodiy o'sish, intensiv iqtisodiy o'sish, real YAIM, aholi jon boshiga real YAIM, miqdoriy ko'rsatkichlar, mahsulot sifati, farovonlikning haqiqiy o'sishi, farovonlikning real darajasi, iqtisodiy o'sishni miqdoriy hisoblash*).

93. Iqtisodiy o'sishning omillari. **(Tayanch iboralar:** *taklif omillari, tabiiy resurslar, asosiy kapital hajmi, ishchi kuchi resurslari soni va sifati, texnologiya va fan-texnika taraqqiyoti*).

94. Iqtisodiy o'sishni belgilab beruvchi asosiy ko'rsatkichlar. **(Tayanch iboralar:** *mehnat unumdorligi, mehnat sig'imi, kapital samaradorligi, kapital sig'imi, tabiiy resurslar samaradorligi, mahsulotning resurslar sig'imi, ishchi kuchining kapital bilan qurollanganlik darajasi*).

95. Iqtisodiy o'sish modellari. **(Tayanch iboralar:** *Iqtisodiy o'sish sur'atlari, omillari, natijalarni prognoz qilish, tadqiqotlar, makroiqtisodiy muvozanatning keynscha nazariyasi, ishlab chiqarishning klassik nazariyasi*).

96. Milliy boylikning tarkibiy tuzilishi. **(Tayanch iboralar:** *ishlab chiqarish xususiyatidagi asosiy kapital, noishlab chiqarish xususiyatidagi asosiy kapital, aylanma kapital, tugallanmagan ishlab chiqarishning moddiy-buyumlashgan qismi, moddiy zahiralar va ehtiyojlar, aholining uy xo'jaligida jamg'arilgan mol-mulk*).

97. O'zbekistonda iqtisodiy o'sishning yuqori sur'atlarini ta'minlash omillari. **(Tayanch iboralar:** keng ko'lamdagi tizimli bozor islohotlarini izchil amalga oshirish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish chora-tadbirlarini kuchaytirish, iqtisodiyotda chuqur tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirish, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va yangilash, eksportga ixtisoslashgan yangi tarmoq va korxonalarni barpo etish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni jadal rivojlantirishga qaratilgan, har tomonlama puxta o'ylangan siyosatni amalga oshirish).

98. Iqtisodiy muvozanat tushunchasining iqtisodiy mazmuni va milliy iqtisodiyotdagi ahamiyati. **(Tayanch iboralar:** Iqtisodiy jarayonlar, hodisalar, bir-biriga teng bo'lgan holati, Yalpi talab, Yalpi taklif, iqtisodiyotning ayrim bo'laklari, sohalari, yo'nalishlari, iqtisodiy ko'rsatkichlar, ishlab chiqarish, iste'mol, aholining sotib olish layoqati, tovar taklifi, budjet daromadlari, xarajatlari, talab, taklif).

99. Multiplikator samarasining mazmuni va asosiy ko'rsatkichlari. **(Tayanch iboralar:** Investitsion sarflar, ishlab chiqarish hajmi, daromad darajasi, natija, investitsiya hajmi, jamiyat milliy daromadi, iqtisodiyotning ayrim bo'laklari, sohalari, yo'nalishlari, iqtisodiy ko'rsatkichlar, ishlab chiqarish, iste'mol, aholining sotib olish layoqati, tovar taklifi, budjet daromadlari, xarajatlari).

100. O'zbekistonda iqtisodiyotni tarkibiy o'zgartirish, diversifikatsiyalash va modernizatsiyalash asosida mutanosibli rivojlantirilishi. **(Tayanch iboralar:** Iqtisodiy tizim, iqtisodiyotni isloh qilish, iqtisodiyotning rivojlanishi, barqarorlashtirish, inqiroz holatlarining oldini olish, ishlab chiqarish, mahsulot tarkibini o'zgartirish, makroiqtisodiyotda muvozanatni saqlash, ishlab chiqarishni keskin darajada pasayishining oldini olish, ommaviy ishsizlikning kelib chiqishiga yo'l qo'ymaslik, pul emissiyasi, mamlakat to'lov balansi).

101. Makroiqtisodiy beqarorlik va iqtisodiyotning siklliligi tushunchalarining iqtisodiy mazmuni. **(Tayanch iboralar:** Iqtisodiy o'sish, iqtisodiy resurslar, to'la bandlik, narxlarning barqaror darajasi, iqtisodiy beqarorlik, tanazzul, ob'ektiv qonunlar, ishlab chiqarish jarayoni).

102. Iqtisodiy sikl tushunchasining mazmuni va mohiyati. **(Tayanch iboralar:** Iqtisodiyot rivojlanishi, bir holatdan boshlanishi, iqtisodiy fazalar, dastlabki holati, to'lqinsimon harakat, makroiqtisodiy muvozanat, milliy xo'jalik tarkibiy qismlari, iqtisodiy taraqqiyot).

103. Iqtisodiy sikl fazalari va ularning mazmuni. **(Tayanch iboralar:** Iqtisodiy rivojlanish, iqtisodiy sikl, inqiroz, turg'unlik, jonlanish, yuksalish, iqtisodiyot rivojlanishi, bir holatdan boshlanishi, dastlabki holati, to'lqinsimon harakat, makroiqtisodiy muvozanat, milliy xo'jalik tarkibiy qismlari, iqtisodiy taraqqiyot).

104. Iqtisodiy sikllarning kelib chiqish sabablari. **(Tayanch iboralar:** Iqtisodiyot rivojlanishi, bir holatdan boshlanishi, iqtisodiy fazalar, dastlabki holati, to'lqinsimon harakat, makroiqtisodiy muvozanat, milliy xo'jalik tarkibiy qismlari, iqtisodiy taraqqiyot, iqtisodiy sikl nazariyalari).

105. Iqtisodiy sikllarni tashqi omillarning mavjudligi bilan tushuntiruvchi nazariyaning iqtisodiy mazmuni. **(Tayanch iboralar:** Iqtisodiy tizim, iqtisodiy hodisalar, davriy takrorlanishi, urushlar, inqilobiy o'zgarishlar, siyosiy larzalar,

oltin, uran, neft, qimmatli resurslar konlarining ochilishi, yangi hududlar ochilishi, aholi migratsiyasi, yer shari aholisi soni, ijtimoiy ishlab chiqarish tarkibi, texnologiya, tadqiqotlar, innovatsiyalardagi o'zgarishlar).

106. Iqtisodiy sikllarni ichki omillari ta'sirida vujudga kelishini asoslovchi nazariyaning iqtisodiy mazmuni. **(Tayanch iboralar:** Fan-texnika taraqqiyoti, shaxsiy iste'molning o'zgarishi, investitsiyalar, ishlab chiqarishni kengaytirish, yangilash, yangi ish joylarini vujudga keltirish, mablag'lar hajmi, ishlab chiqarish, talab va takliflar hajmi, davlat iqtisodiy siyosati).

107. Yalpi ishchi kuchi tushunchasining iqtisodiy mazmuni va milliy iqtisodiyotdagi ahamiyati. **(Tayanch iboralar:** Ijtimoiy ishlab chiqarish, qiymat, iste'mol qiymati, iqtisodiyotning sohalari, ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, ishchi kuchi qiymati, yaratilgan mahsulot).

108. Ishchi kuchini takror hosil qilish tushunchasining mazmuni. **(Tayanch iboralar:** Takror ishlab chiqarish, ishchining mehnat qobiliyati, qayta tiklash, ishchilarning hozirgi avlodi, ishchining oilasi, zamon talabiga javob beradigan ishchi kuchi).

109. Ishchi kuchining sifat ko'rsatkichlari. **(Tayanch iboralar:** zamon talablari, ijtimoiy ishlab chiqarish ehtiyojlari, muvofiqlik darajasi, ishchining ma'lumoti, kasbiy tayyorgarlik, malaka, ish tajribasi darajalari, fan-texnika taraqqiyoti, ishchi kuchi sifatiga talab).

110. Ishchi kuchi resurslarining faol qismi va uning asosiy tarkibi. **(Tayanch iboralar:** Ijtimoiy ishlab chiqarish, ish bilan bandlik, ishlashga tayyor bo'lgan, ish izlagan shaxslar ishchining ma'lumoti, kasbiy tayyorgarlik, malaka, ish tajribasi darajalari, fan-texnika taraqqiyoti, ishchi kuchi sifatiga talab).

111. Ishchi kuchi resurslarining potentsial qismi va uning asosiy tarkibi. **(Tayanch iboralar:** Ishlab chiqarishdan ajralgan holda ta'lim olish, vaqtinchalik uy xo'jaligida bandlik, har xil ishlarda band bo'lish, ishchining ma'lumoti, kasbiy tayyorgarlik, malaka, ish tajribasi darajalari, fan-texnika taraqqiyoti, ishchi kuchi sifatiga talab).

112. Nufus qonuni va uning iqtisodiy mazmuni. **(Tayanch iboralar:** Aholining o'sib borishi, aholining tabiiy harakati, hayot kechirish davomiyligi, tug'ilish darajasi, jamiyat, alohida oilalar manfaatlari, ishchi kuchini takror ishlab chiqarish, ishlab chiqarish, aholining ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan tavsiflari).

113. Ishsizlik tushunchasining iqtisodiy mazmuni. **(Tayanch iboralar:** Iqtisodiyotning samarali amal qilishi, iqtisodiy faol aholi, ishchi kuchi, ijtimoiy-iqtisodiy hodisa, mehnatga layoqatli, ish bilan ta'minlanmaslik, mehnat sharoitlari, mehnatga haq to'lash miqdorlari, ishchilarning malaka darajasi, ular tomonidan bajarilayotgan ishlarning hajmi, intensivligi, mas'uliyat darajasi, tarkib topuvchi ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar).

114. Ishsizlikning asosiy turlari va klassifikatsiyasi. **(Tayanch iboralar:** Namoyon bo'lish xususiyati, vujudga kelishi, asosiy sabablari, friksion, tarkibiy, siklik, institutsional, texnologik, hududiy, yashirin, turg'un ishsizlik, mehnat sharoitlari, mehnatga haq to'lash miqdorlari, ishchilarning malaka darajasi, ular tomonidan bajarilayotgan ishlarning hajmi, intensivligi, mas'uliyat darajasi, tarkib topuvchi ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar).

115. Ishsizlik darajasi va ishsizlikning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari. **(Tayanch iboralar:** ishsizlar soni, ishchi kuchi tarkibi, ishsizlikning tabiiy darajasi, ishsizlikning haqiqiy darajasi, ishlab chiqarish imkoniyatlari, ish vaqtidan ortiqcha ishlash, o'rindoshlik ishlarida band bo'lish, ishsizlikning iqtisodiy oqibatlari, ishlab chiqarilmay qolgan mahsulot hajmi, mahsulot ishlab chiqarish potentsial imkoniyati, A.Ouken qonuni).

116. O'zbekistonda ishchi kuchi bandligi va ishsizlarni ijtimoiy himoyalash borasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari. **(Tayanch iboralar:** Davlatning ijtimoiy siyosati, jamiyat a'zolarining manfaatlari, ishchi kuchi, ish bilan bandlik, aholining o'sishi, o'ziga xos aholi tarkibi, iqtisodiy islohotlar, keng faoliyat turlari, yakka tartibdagi tadbirkorlik, qishloq xo'jalik xom-ashyosini qayta ishlash, aholi iste'mol mollari, mahalliy xom ashyodan qurilish materiallari, xususiy kichik korxonalarni faol rivojlantirish, xizmatlar sohasini rivojlantirish, ijtimoiy-maishiy xizmatlar, qurilish bo'yicha xizmat turlari, qishloq joylarda xizmat sohasini rivojlantirish).

117. Pul muomalasi va uning qonuni. **(Tayanch iboralar:** tovar va xizmatlarning o'rtacha narxi va miqdori, pul aylanish tezligi).

118. Pulga bo'lgan talab va pul taklifi **(Tayanch iboralar:** M0, M1, M2, M3, likvidlik, pul bozori, pul taklifi, Markaziy bank, multiplikator).

119. O'zbekistonda pul tizimi. **(Tayanch iboralar:** pul birligi, pul emissiyasi, pul shakllari. Narx masshtabi, pul tizimi institutlari).

120. Inflyatsiya, uning sabablari va turlari. **(Tayanch iboralar:** pulning qadrsizlanishi, muomala uchun zarur bo'lgan pul miqdori, o'rmalovchi, suzib yuruvchi va giperinflyatsiya).

121. Kredit tushunchasi va uning turlari. **(Tayanch iboralar:** foiz, bank krediti, iste'mol krediti, davlat krediti, tadbirkorlik krediti).

122. Kreditning roli va tamoyillari. **(Tayanch iboralar:** ta'minlanganlik, qaytarishlilik, muddatlilik, foiz olish, maqsadli foydalanish).

123. Kreditning shakllanish manbalari. **(Tayanch iboralar:** amortizatsiya ajratmalari, korxonalarning pul tushumlari, moddiy rag'batlantirish fondlari, korxona foydasi, aholining bo'sh pul mablag'lari).

124. O'zbekistonda bank tizimi. **(Tayanch iboralar:** davlat va tijorat banklari, banklarning turlari va asosiy vazifalari).

125. Markaziy bank va uning vazifalari. **(Tayanch iboralar:** pul-kredit siyosatini amalga oshirish, nazorat, kredit berish, valyutalarni ayirboshlash va boshqalar).

126. Tijorat banklari va ularning iqtisodiyotdagi o'rni. **(Tayanch iboralar:** tijorat banklarning O'zbekistondagi faoliyati, mulkchilik shakllari bo'yicha turlari, tijorat banklarining kredit portfeli, imtiyozli kreditlar).

127. O'zbekistonning monetar siyosati va uning asosiy yo'nalishlari.

(Tayanch iboralar: monetar siyosat, qayta moliyalash stavkalari, imtiyozli kreditlar, pul muomalasi, inflyatsiyaga qarshi choralar).

128. Iqtisodiy rivojlanishda davlatning roli haqidagi turli xil nazariyalar. **(Tayanch iboralar:** merkantilistlar, fiziokratlar, klassik siyosiy iqtisod maktabi kontseptsiyasi, Keyns inqilobi).

129. Iqtisodiyotni tartibga solishning mohiyati, zarurligi va maqsadlari. **(Tayanch iboralar:** iqtisodiy siyosat, iqtisodiyotni tartibga solish mexanizmlari, davlatning iqtisodiyotga aralashuvi).

130. Iqtisodiyotni tartibga solishning usullari va vositalari. **(Tayanch iboralar:** bevosita va bilvosita usul, bozor mexanizmi, soliq, kredit va boshqalar).

131. Davlatning iqtisodiy roli. **(Tayanch iboralar:** iqtisodiyotning o'zgaruvchanligi, iqtisodiyotni tartibga solish zarurligi, Iqtisodiyotga davlatning aralashuvi).

132. Davlat iqtisodiy siyosatining maqsad va vazifalari. **(Tayanch iboralar:** iqtisodiyotni tartibga solish, ijtimoiy tanglikni yumshatish, ijtimoiy xizmatlarni taklif qilish, ishsizlikni kamaytirish).

133. Davlatning budget-soliq siyosati va uning iqtisodiyotni tartibga solishdagi o'rni. **(Tayanch iboralar:** budget-soliq siyosati, uning dastaklari, amalga oshirish mexanizmlari, soliq stavkalari, soliq imtiyozlari, budget xarajatlarining asosiy yo'nalishlari).

134. Davlat pul-kredit siyosatining iqtisodiy taraqqiyotga ta'siri. **(Tayanch iboralar:** pul-kredit siyosati, qayta moldiyalash stavkalari, majburiy zahiralar miqdori, kredit imtiyozlari, chet el valyutasi kurslarining belgilanishi).

135. Iqtisodiyotni tartibga solishning tashqi iqtisodiy usul va vositalari. **(Tayanch iboralar:** davlat bojlari, tarifli va tarifsiz to'siqlar, import kvotalari, proteksionizm va fritreyderlik siyosati).

136. Aholi daromadlari, uning turlari va shakllanish manbalari. **(Tayanch iboralar:** nominal va real daromadlar, ish xaqi, tadbirkorlik faoliyati, nafaqa, stipendiya, mukofot).

137. Aholi shaxsiy daromadining tarkibiy tuzilishi. **(Tayanch iboralar:** ish haqi, pul va natural ko'rinishdagi ta'minotlar, ijtimoiy sug'urta, renta, sof foiz, dividendlar, joriy transfertlar).

138. Aholi turmush darajasini va uning ko'rsatkichlari. **(Tayanch iboralar:** YAIM va YAMM ning aholi boshiga ulushi, iste'molchilik savati, aholi daromadlari, inflyatsiya).

139. Aholini ijtimoiy himoyalash tizimi. **(Tayanch iboralar:** tabakalashtirilgan solik solish, tovon to'lash siyosati, ishsizlik bo'yicha nafaqalar, xayr ehson dasturlari).

140. Daromadlar tengsizligi va ularning sabablari. **(Tayanch iboralar:** imkoniyatlar, bilim va qobiliyat darajalarining tengsizligi, turli faoliyat bilan shug'ullanish, iqtisodiyotdagi tarkibiy va tizimiy o'zgarishlar).

141. Taraqqiyotning "O'zbek modeli"dagi kuchli ijtimoiy himoya bozor iqtisodiyotiga o'tishning asosiy tamoyillaridan biri. **(Tayanch iboralar:** "O'zbek modeli", O'zbekistonda aholini ijtimoiy muhofaza qilish tizimi, ijtimoiy himoyaning o'ziga xosligi va uning asosiy yo'nalishlari).

142. Manzilli ijtimoiy muhofaza qilishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati **(Tayanch iboralar:** manzilli ijtimoiy muhofazaning asosiy tamoyillari,

ijtimoiy muhofazalashning aniq va maqsadliligi, aholining turli qatlamlariga alohida-alohida yondashish).

143. O'zbekiston Respublikasida aholini ijtimoiy muhofaza qilish tizimining yo'nalishlari. **(Tayanch iboralar:** bolalarga nafaqa to'lash, mehnat bozori tashkil etish, sog'liqni muhofaza qilish, ishsizlik nafqalari tizimi, imtiyozli pensiya ta'minoti, pensiya tizimi, ijtimoiy sug'urta).

144. Ijtimoiy ta'minot va uning turlari **(Tayanch iboralar:** pensiya, qarilik pensiyasi, nogironlik pensiyasi, boquvchisini yo'qotganlik pensiyasi, nafaqa, oylik nafaqa, tayinlangan nafaqa).

145. Kam ta'minlangan oilalarni ijtimoiy muhofaza qilish mexanizmi. **(Tayanch iboralar:** onalik va bolalik xuquqlarini muhofaza qilish, oila a'zolarining sog'lig'ini muhofaza qilish, oilaning iqtisodiy manfaatlarini ta'minlash, oila a'zolarini ish bilan ta'minlash).

146. Aholini ijtimoiy himoya qilishning asosiy usullari. **(Tayanch iboralar:** bevosita va bilvosita ijtimoiy himoya, pensiya, stipendiya va nafaqalar, imtiyozlar, to'lovlardan ozod qilish, maxsus arzonlashtirilgan narxlar).

147. Jaxon xo'jaligi va uning rivojlanishi. **(Tayanch iboralar:** xalqaro savdo, jaxon bozori, jaxon xo'jaligi tizimi).

148. Jahon xo'jaligining globallashuvi va uning yo'nalishlari. **(Tayanch iboralar:** globallashuv tushunchasi, mulkchilik, kooperatsiya, mehnat taqsimoti va xalqaro iqtisodiy tashkilotlar).

149. Jaxon xo'jaligi globallashuvining ziddiyatli tomonlari. **(Tayanch iboralar:** iqtisodiy rivojlanishning bir tekis bormasligi, boy va qashshoq mamlakatlar o'rtasidagi farqning kuchayishi, ekologik halokat va aholi sonining o'zgarishi).

150. Xalqaro iqtisodiy munosabatlarning asosiy shakllari. **(Tayanch iboralar:** xalqaro savdo, kapital xarakati, ishchi ukchi migratsiyasi va valuta-kredit munosabatlari).

151. Ishchi kuchining xalqaro migratsiyasi **(Tayanch iboralar:** emigratsiya, immigratsiya, immigrantlar va noimmigrantlar, shartnoma bo'yicha ishlashga kelgan migrantlar, nolegal, yashirin immigrantlar, boshpana so'rovchi shaxslar, qochoqlar).

152. Xalqaro iqtisodiy integratsiya to'g'risidagi turli xil nazariyalar **(Tayanch iboralar:** neoliberalizm, korporatsionalizm, strukturalizm, neokeynschilik, dirijistlik yo'nalishi).

153. Xalqaro iqtisodiy integratsiya va uning shakllari. **(Tayanch iboralar:** xalqaro iqtisodiy integratsiya tushunchasi, erkin savdo xududlari, bojxona ittifoqi, to'lov ittifoqi, umumiy bozor, iqtisodiy va valuta ittifoqi).

154. O'zbekistonning jahon xamjamiyatiga integratsiyalashuvi. **(Tayanch iboralar:** qo'shma korxonalar yaratish, xalkaro tashkilotlarga a'zo bo'lish, eksport, import tizimi, valuta konvertatsiyasi, xalkaro iqtisodiy munosabatalar).

155. Davlatlararo iqtisodiy integratsiyaning rivojlanishiga ta'sir qiluvchi omillar **(Tayanch iboralar:** integratsion aloqaga kirishayotgan mamlakatlarning iqtisodiy taraqqiyot jihatidan bir xil darajada bo'lishi hamda bir turdagi xo'jalik

tizimlariga ega bo'lishi, ularning hududiy jihatdan yaqinligi, yagona mintaqada joylashganligi va umumiy chegaraga egaligi, ularning tarixan tarkib topgan va etarli darajada mustahkam iqtisodiy aloqalarga egaligi, iqtisodiy manfaatlar va muammolarning umumiyliigi hamda ularni hal etishda birgalikdagi harakatning samaradorligi va h.k).

156. Iqtisodiyot ochiqlik darajasining o'ziga xos belgilari. **(Tayanch iboralar:** *mamlakat iqtisodiyotining jahon xo'jalik munosabatlari tizimiga chuqur kirishganligi, tovarlar, kapital, ishchi kuchining mamlakatlararo harakati yo'lidagi to'siqlarning kamaytirilishi yoki to'liq bartaraf etilishi, milliy valuta konvertatsiyasining ta'minlanganligi).*

157. Xalqaro iqtisodiy integratsiya jarayonini taqozo etuvchi ob'ektiv tavsifdagi omillar **(Tayanch iboralar:** *xo'jalik aloqalarining baynalminallashuvi va globallashuvi, xalqaro mehnat taqsimotining chuqurlashuvi, umumjahon fan-texnika revolyutsiyasi, milliy iqtisodiyot ochiqligining kuchayishi).*

158. Jahondagi asosiy integratsion guruhlarining amal qilish xususiyatlari. **(Tayanch iboralar:** *G'arbiy Evropada – Evropa Ittifoqi EI, SHimoliy Amerikada – Erkin savdo to'g'risida SHimoliy Amerika bitimi NAFTA, Osiyo-Tinch okeani mintaqasida – Janubiy-SHarqiy Osiyo mamlakatlari assotsiatsiyasi ASEAN).*

159. O'zbekistonning jahon xo'jaligiga integratsiyalashuvining darajalari va uni jadallashtirish jarayonlari. **(Tayanch iboralar:** *global; transkontinental; mintaqalararo; mintaqaviy; mahalliy)*

160. Mamlakatimizning keyingi yillardagi tashqi iqtisodiy faoliyatiga baho bering. **(Tayanch iboralar:** *eksport, import, sof eksport)*

161. Xalqaro mehnat taqsimoti va xalqaro savdo to'g'risidagi turlicha nazariyalar **(Tayanch iboralar:** *mutlaq ustunlik nazariyasi, qiyosiy ustunlik nazariyasi, Xeksher-Olin-Samuelson modeli, ishlab chiqarish omillari nisbati nazariyasi)*

162. Xalqaro savdo va uning ko'rsatkichlari. **(Tayanch iboralar:** *eksport, import, reeksport, reimport va tashqi savdo aylanmasi).*

163. To'lov balansi va uning tuzilishi. **(Tayanch iboralar:** *to'lov balansi tushunchasi, joriy operatsiyalar hisobi, kapital xarakati hisobi va rasmiy zaxiralarning o'zgarishi).*

164. Xalqaro valuta tizimi va uning unsurlari. **(Tayanch iboralar:** *xalqaro valuta tizimi tushunchasi, xalqaro to'lov vositalari, valuta kurslarini belgilash, xalqaro valuta bozori).*

165. Jahon valuta tizimining rivojlanish bosqichlari. **(Tayanch iboralar:** *oltin standart, oltin devizli va suzib yuruvchi valuta tizim lari)*

166. Xalqaro valuta tizimining tarkibiy unsurlari. **(Tayanch iboralar:** *asosiy xalqaro to'lov vositalari, valuta kurslarini belgilash va ushlab turish mexanizmi, xalqaro to'lovlarini balanslashtirish tartibi, valutaning muomala qilish shart-sharoiti.....)*

167. Valuta bozori va valuta kurslari. **(Tayanch iboralar:** *valuta almashuvi, jamg'arma birjalari, nominal va real kurslar).*

168. Valuta kurslariga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi omillar. **(Tayanch iboralar:** *iste'molchilarning real xarid qilish layoqati, inflyatsiya darajasi, valutalarga bo'lgan talab va taklif, foiz stavkasi darajasi*)

169. Milliy valuta tizimining tarkibiy unsurlari **(Tayanch iboralar:** *milliy pul birligi, valuta kursi tartibi, valutaning muomalada bo'lish shart-sharoitlari, valuta bozori va oltin bozori tizimi, mamlakat valuta munosabatlarini tartibga soluvchi milliy muassasalar mavqei*).

170. Proteksionizmning klassik va zamonaviy ko'rinishlari **(Tayanch iboralar:** *tovarlar importini cheklash, eksportni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, chetdan keluvchi tovarlarga yuqori boj to'lovlari o'rnatish orqali milliy ishlab chiqarishni himoyalash, ichki bozorda milliy ishlab chiqaruvchilar uchun nisbatan qulay sharoitlar yaratish*)

171. Eksportni rag'batlantirishning kredit-moliyaviy usullari. **(Tayanch iboralar:** *eksportga tovarlar etkazib berishni subsidiyalash, eksport qiluvchilar uchun davlat kreditlarini berish va xususiy kreditlar berilishini rag'batlantirish, xorijda amalga oshiriluvchi savdo bitimlarini davlat tomonidan sug'urtalash, eksportdan olinuvchi foydadan soliq to'lashdan ozod etish va h.k.*)

172. Xalqaro savdoda qiyosiy ustunlik nazariyasi qanday shartli farazlarga asoslanadi. **(Tayanch iboralar:** *unda ikkita mamlakat va ikkita tovar o'zaro taqqoslanadi, ishlab chiqarish xarajatlari, ish haqi, mamlakatlar o'rtasidagi ish haqi darajasidagi farqlar, transport xarajatlari, erkin savdo*).

173. Xalqaro savdo va uning o'ziga xos xususiyatlari **(Tayanch iboralar:** *iqtisodiy resurslarning harakatchanligi, har bir mamlakat har xil valutadan foydalanishi, siyosiy aralashuv va nazorat*).

“Savdo iqtisodiyoti” fani bo'yicha

1. Foyda va rentabillikni rejalashtirishda uning muddatiga qarab necha turga bo'linadi? Ularni izohlang
2. Resurslarning turlarini sanang va izohlang?
3. Tovar zahiralarini tashkil topishi va ishlatilishi nuqtai nazaridan necha turda tavsiflanadi? To'liq izohlang
4. Rejalashtirish bosqichlari? Ularni izohlang
5. Foyda, daromad va rentabillik atamalarini izohlang?
6. Bahoning turlari?
7. Bahoning funksiyalari? Ularni izohlang
8. Chakana tovar aylanishini tahlil qilish vazifalari va usullarini izohlang?
9. Rentabellik ko'rsatkichlari va ularga ta'sir qiluvchi omillar?
10. Foyda va rentabellikning tahlili? Ularni izohlang.
11. Ish haqining shakllari, tizimi va hisoblash usullarini izohlang?
12. Talab tushunchasi, talabga ta'sir qiluvchi omillarni izohlang?
13. Asosiy fondlarning ko'rsatkichlarini qaysi guruhlariga bo'lish mumkin?
14. Chakana tovar aylanishi tasnifi?

15. Ish haqi shakllarini izohlang?
16. Mehnat unumdorligi nima?
17. Muomala xarajatlari nima?
18. Aylanma mablag'lar tarkibini izohlang?
19. Aylanma mablag'larning ko'rsatkichlari?
20. Bahoga ta'sir qiluvchi omillar?
21. Chakana tovar aylanishiga ta'sir qiluvchi omillar?
22. Savdo korxonalarining daromadlari turlari?
23. Ish haqi necha xil elementlarga bo'linadi?
24. Chakana tovar aylanishini joriy rejalashtirish?
25. Tovar zahiralarini normallashtirish usullari?
26. Yagona tarif setkasi nima?
27. Muomala xarajatlariga ta'sir qiluvchi omillar?
28. Savdo korxonalarida iqtisodiy ishning funksiyalari?
29. Maslou piramidasi nima?
30. Muomala xarajatlarining tasnifi?
31. Muomala xarajatlarini tahlili?
32. Savdo korxonalarining daromadlarini rejalashtirish va prognozlash?
33. Talabga ta'sir qiluvchi omillar?
34. Aholining daromadlari tahlili?
35. Chakana tovar aylanishini tarkibi (assortimenti) ni prognozlash va rejalashtirish?
36. Ish haqini tashkil qilish qoidalari?
37. Muomala xarajatlarini rejalashtirish?
38. Savdo korxonalarining daromadlari turlari?
39. Korxonaning xarajatlari va ularning turlari?
40. Asosiy vositalarning tarkibi?
41. Savdo korxonalarida iqtisodiy ishni tashkil etishning maqsadi va vazifalari?
42. Savdo korxonalarining moliyaviy resurslari?
43. Savdoda mehnat resurslarini shakllanishi va ko'rsatkichlari?
44. Talab va taklif elastikligi, kritik nuqtalar mazmunini izohlang?
45. Savdo korxonalarida "tovar kelishi" deb nimaga aytiladi?
46. Ulgurji tovar aylanishini asosiy funksiyalari?
47. Ehtiyojni shakllanishi?
48. Mehnat potentsiali nima?
49. Muomala xarajatlarining tarkibi?
50. Savdo korxonalarining davriy xarajatlari?
51. Savdo korxonalarida rentabellik nima?
52. Aholi daromadlarining turlari va tarkibi?
53. Savdo korxonalarining resurslari tarkibi?
54. Savdo korxonalarining chakana tovar aylanishidagi turlari?
55. Savdo korxonalarida iqtisodiy ishni tashkil etishning asosiy bosqichlari?
56. Bahoning funksiyalari?
57. Talabga ta'sir qiluvchi omillar?
58. Baho va inflyasiya?

59. Aholining harid fondi?
60. Jamiyatdagi taklifning turlari?
61. Bahoga ta'sir qiluvchi omillar?
62. Iste'mol tovarlari taklifining manbalari?
63. Iste'mol taklifini tasniflashi?
64. Bahoning turlari?
65. Savdo bilan shug'ullanuvchi korxonalari turlari?
66. Chakana tovar aylanish tarkibini tahlili?

“Statistika” fani bo'yicha:

1. Statistika so'zi nimani anglatadi?
2. Statistika fanining predmeti nimalardan iborat?
3. Statistik to'plam deganda nima tushuniladi?
4. Ommaviy - ijtimoiy hodisalar deganda nima nazarda tutiladi?
5. Statistika fani qanday usulga tayanadi?
6. Statistika fanining o'ziga xos xususiy usullariga qaysi usullar kiradi?
7. Statistika fanining falsafa bilan aloqadorligi.
8. Statistika fanining iqtisodiy nazariya fani bilan aloqadorligi.
9. Statistika fanining boshqa iqtisodiy fanlar bilan aloqadorligi.
10. Statistika fanining hozirgi sharoitidagi asosiy vazifalari nimalardan iborat?
11. Statistik kuzatish deb nimaga aytiladi?
12. Statistik kuzatishning qanday shakllari mavjud?
13. Statistik kuzatishning necha turini bilasiz?
14. Statistik kuzatishning rejasi deganda nimani tushunasiz?
15. Statistik kuzatishning dasturi deganda nimani tushunasiz, u o'zida nimalarni qamrab oladi?
16. Statistik kuzatishning tashkiliy masalalari nimalardan iborat?
17. Statistik kuzatishning natijasida qanday xatolarga yo'l qo'yilishi mumkin?
18. Nazoratning qanday turlarini bilasiz?
19. Statistik kuzatish ma'lumotlarini jamlash
20. Ma'lumotlarni jamlashning maqsadi, vazifalari va turlari
21. Statistik guruhlash mohiyati va vazifalari
22. Guruhlash belgisi va oralig'i (intervali)
23. Guruhlashning asosiy tamoyillari (prinsiplari) va turlari
24. Ikkilamchi guruhlash va uning qo'llanishi
25. Statistik jadvallar. Jadvallar egasi va kesimi
26. Statistik jadvallar turlari va ularning ahamiyati
27. Statistik jadvallarga qo'yiladigan talablar
28. Mutloq miqdorlar mohiyati va ahamiyati.
29. Yakka mutloq miqdorlar nimaga aytiladi.
30. Umumiy mutloq miqdorlar nimaga aytiladi.
31. Natura o'lchov birliklaridagi miqdorlar;
32. Kompleks o'lchov birliklarida ifodalangan miqdorlar

33. Nisbiy miqdorlar mohiyati va ifodalanishi.
34. Reja o'sishini ifodalovchi nisbiy miqdori (R_{nm});
35. Reja bajarilishini ifodalovchi nisbiy miqdorlar (R_{bnm});
36. Dinamikani ifodalovchi nisbiy miqdorlar (D_{nm});
37. Bazisli dinamika nisbiy miqdorlar
38. Zanjirsimon dinamika nisbiy miqdorlar;
39. Tarkibiy nisbiy miqdorlar :
40. Intensiv nisbiy miqdorlar ;
41. Koordinatsiya nisbiy miqdorlar ;
42. Taqqoslash nisbiy miqdorlar.
43. O'rtacha miqdorlar mohiyati va o'ziga xos xususiyatlari.
44. O'rtacha miqdorlar turlari va ularni qo'llash shart-sharoitlari.
45. Oddiy arifmetik miqdorlar va ularning hisoblanishi.
46. Tortqichli arifmetik o'rtacha miqdorlar va ularning hisoblanish.
47. Oddiy garmonik o'rtacha miqdorlar va ularni hisoblash tartibi.
48. Tortqichli garmonik o'rtacha miqdorlar va ularni hisoblash tartibi.
49. O'rtacha miqdorlarning boshqa turlari.
50. Modaning mohiyati va uni hisoblash tartibi.
51. Mediana mohiyati va uning hisoblanishi.
52. O'zgaruvchanlik ko'lam mohiyati va uni hisoblash.
53. O'rtacha chiziqli chetlanish mohiyati va uni hisoblash.
54. Dispersiya mohiyati va uning hisoblanishi.
55. O'rtacha kvadratik chetlanish va uning hisoblanishi.
56. O'zgaruvchanlik koeffitsienti va uning mohiyati.
57. Tanlab kuzatish deb nimaga aytiladi?
58. Tanlab kuzatish usulining qo'lanilishining eng muxim shartlari nimalardan iborat?
59. Tanlab kuzatish usulining qo'lanilishiga ehtiyoj qanday sabablarga binoan yuzaga keladi?
60. O'zbekiston Respublikasi iqtisodiy amaliyotida tanlab kuzatish usuliga qaysi hollarda zarurat tug'iladi?
61. Bosh to'plam deb, qanday to'plamga aytiladi?
62. Tanlama to'plam hosil qilishning qanday usularini bilasiz?
63. Tasodifiy tanlash usulining mohiyatini tushuntirib bering.
64. Mexanik tanlash usuli qachon qo'lanadi?
65. Tipik tanlash usulidan qaysi hollarda foydalaniladi?
66. Uya (seriya)li tanlab kuzatish usulidan qaysi hollarda foydalanish qulaydir?
67. Zaruriy tanlama to'plam hajmini aniqlashga qachon zaruriyat tug'iladi?
68. Tanlama to'plam natijalarini to'plamga yoyish to'g'risidagi xulosa nimalarga bog'liqdir?
69. Tanlama to'plam natijalarini bosh to'plamga yoyishda qanday usulardan foydalaniladi?
70. Tuzatma tushunchasi qachon qo'laniladi?
71. Tanlab kuzatish usulining amaliyotda qo'llanilishni aytib bering.
72. Hodisalar o'rtasidagi bog'lanishlarning turlari.

73. Korrelyatsion bog'lanishning mohiyati.
74. To'g'ri chiziqli bog'lanish tenglamasi mohiyatini tushuntiring.
75. Regressiya ko'rsatkichlarining mohiyatini tushuntiring.
76. Korrelyatsiya koeffitsienti qanday aniqlanadi.
77. Hodisalar o'rtasidagi bog'lanishlarning zichlik ko'rsatkichlari.
78. Ko'p omilli korrelyatsiya mohiyati va uning tenglamasini tushuntiring.
79. Ko'p omilli korrelyatsiya koeffitsienti qanday hisoblanadi.
80. Egri chiziqli bog'lanishlar mohiyati.
81. Korrelyatsion jadval to'g'risida tushuncha
82. Dinamika qatorlari mohiyati va ularni tashkil etuvchi elementlar.
83. Dinamika qatorlarni tuzishda talab qilinadigan shart - sharoit va qoidalar.
84. Dinamika qatorlarning turlari.
85. Dinamika qatorlarini tahlil qilishda qo'llanadigan asosiy ko'rsatkichlar.
86. Mutloq o'zgarish (qo'shimcha o'sish yoki kamayish) qanday hisoblanadi.
87. O'zgarish sur'ati (o'sish yoki kamayish sur'ati) qanday hisoblanadi va uning mohiyati nima.
88. Qo'shimcha o'zgarish (o'sish yoki kamayish) sur'ati qanday hisoblanadi.
89. Dinamika qatorlarda o'rtacha daraja qanday hisoblanadi.
90. Taraqqiyot qonuniyatlarini aniqlashda davr oralig'ini kengaytirish (kattalashtirish) usulining mohiyati nima.
91. Taraqqiyot qonuniyatlarini aniqlashda o'rtacha sirg'anma usulining mohiyati nima.
92. Taraqqiyot qonuniyatlarini aniqlashda analitik tekislash usulining mohiyati nima?
93. Dinamika qatorlarda mavsimiylik ta'siri qanday aniqlandi.
94. Interpolyasiya mohiyati va hisoblash usullari.
95. Ekstrapolyasiya mohiyati va hisoblash usullari.
96. Indeks so'zi nimani aglatadi?
97. Indeksarga ta'rif bering.
98. Agregat shaklidagi indekslar deb, qanday indekslarga aytiladi?
99. O'rtacha indekslar qachon qo'llaniladi?
100. O'zgaruvchan tarkibli indekslar yordamida qanday masala hal qilinadi?

“Makroiqtisodiyot” fani bo'yicha

1. Makroiqtisodiyotning fan sifatida vujudga kelishi
2. Makroiqtisodiyot fanining ta'rifi va makroiqtisodiyot usullari
3. Yopiq va ochiq iqtisodiyotdagi milliy iqtisodiy siklning makroiqtisodiy modellari
4. Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar
5. Yalpi ichki mahsulot (YaIM)
6. Yalpi milliy mahsulot (YaIM)
7. YaIMni (YaMM) xarajatlar va daromadlar bo'yicha o'lchash
8. Asosiy makroiqtisodiy o'ziga xosliklar
9. YaIMning qo'shilgan qiymatini o'lchash

10. YaIM deflyatori (YaIM)
11. Yalpi talab va uning tarkibiy qismlari
12. Yalpi talab egri chizig'ining siljishi omillari
13. Yalpi taklif: klassik va keyns modellari
14. Yalpi taklif o'zgarishining narx bo'lmagan omillari (AS)
15. Yalpi talab va yalpi taklif balansi (AD-AS modeli)
16. Yalpi talab va yalpi taklifga ta'sir etuvchi omillar
17. Iste'mol va jamg'armani belgilovchi omillar
18. Iste'mol va jamg'armaga marjinal moyillik
19. Jamg'arma va investitsiyalar: muvozanat muammosi
20. Foiz stavkasi va investitsiyalar
21. Iste'mol, jamg'arma, investitsiyalar modellari. IS modeli
22. IS modelini qurish
23. Makroiqtisodiyotda akselerator va multiplikator tushunchasi. O'zaro ta'sir modeli
24. Inflyatsion va deflyatsion tafovut
25. Aholining iqtisodiy faoliyati
26. Bandlik va ishsizlik tushunchasi
27. Ishsizlik shakllari. (friksion, tarkibiy, siklik ishsizlik)
28. Tabiiy ishsizlik va ishsizlik darajasi. Ishsizlikning tabiiy darajasi nazariyasi.
29. Ishsizlikning oqibatlari
30. Okun qonuni
31. Pul muomalasi, pul tizimi, kredit va kredit tizimi tushunchasi
32. Pul bozorida pulga talab va taklif
33. Neoklassik nazariyada pulga talab. Pul miqdori nazariyasi. Fisher tenglamasi.
34. Nominal va real foiz stavkalari
35. Pul taklifi
36. Depozit (bank) multiplikatori
37. Klassik va Keynes modellarida pul bozoridagi muvozanat
38. Iqtisodiy rivojlanish sikli naqsh sifatida
39. Iqtisodiy sikl tushunchasi
40. Iqtisodiy siklning asosiy belgilari: sabablari, fazalari, 41. Tsikllarga ta'sir etuvchi omillar
42. Klassik sanoat sikli va uning fazalari: inqiroz, tushkunlik, tiklanish, tiklanish
43. Iqtisodiy sikllarning turlari. Qisqa va o'rta muddatli sikllar
44. Hozirgi zamon makroiqtisodiy nazariyasida inflyatsiya tushunchasi
45. Inflyatsiya rivojlanishining sabablari va omillari
46. Inflyatsiya turlari
47. Talab inflyatsiyasi va taklif inflyatsiyasi
48. Inflyatsiya va ishsizlik o'rtasidagi bog'liqlik. Fillips egri chizig'i
49. Inflyatsiyaning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari
50. Inflyatsiya sharoitidagi iqtisodiy siyosat
51. Moliya tizimi tushunchasi
52. Davlat moliyasi
53. Davlat byudjetining tuzilishi

54. Davlat byudjetining daromadlari va xarajatlari
55. Davlat byudjetini muvozanatlash muammosi (byudjet taqchilligi va profitsiti)
56. Davlat qarzi va uning iqtisodiy oqibatlari
58. Davlat qarzini to'lash (Konvertatsiya, Konsolidatsiya)
59. Multiplikator effektlari va davlat byudjeti
60. Moliyaviy siyosatning mohiyati va maqsadlari
61. Fiskal siyosatning turlari
62. Pul-kredit siyosatining asosiy tushunchalari
63. Pul-kredit siyosatining maqsadlari, ob'ektlari va sub'ektlari
64. Pul-kredit siyosatining usullari va vositalari
65. Iqtisodiy o'sish tushunchasi
66. Iqtisodiy o'sish omillari va cheklovlari
67. Iqtisodiy o'sishni o'lchash
68. Aholi o'sishining iqtisodiy o'sishga ta'siri. Ilmiy-texnika taraqqiyoti va iqtisodiy o'sish
69. Kapital-mehnat nisbatining barqaror darajasiga texnologik taraqqiyotning ta'siri
70. Aholining o'sishining oqibatlari
71. Iqtisodiy o'sish nazariyalari
72. Muvozanatli iqtisodiy o'sishning neokeynscha modellari
73. Xarrod-Domar modeli. Kafolatlangan va tabiiy o'sish sur'ati
74. Kobb-Duglas ishlab chiqarish funktsiyasi
75. Model R. Solou
76. Ochiq iqtisodiyot tushunchasi
77. Yopiq va ochiq iqtisodiyot
78. Tashqi savdo multiplikatori
79. Tariflar nazariyasi va proteksionizm muammosi
80. To'lov balansi tushunchasi
81. To'lov balansini tuzish tamoyillari
82. Valyuta bozorining ishlash mexanizmi
83. Xarid qobiliyati pariteti va foiz stavkasi pariteti tushunchalari
84. O'zbekiston bank tizimining tuzilishi
85. Iqtisodiy o'sish turlari
86. Tashqi savdo siyosatining mohiyati
87. Tashqi savdoni amalga oshirishning tarif va notarif usullari
88. 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasining mazmunini mohiyatiga ta'rif bering
89. O'zbekistonning 2022-2026 yilga mo'ljallangan ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish dasturining barqaror yo'nalishlari
90. 2022 yilda aholi daromadlarining yanada ko'paytirilishi, aholining turmush darajasi va sifatining yaxshilanishiga qaratilgan strategiyasi
91. 2022 yilda ta'lim-tarbiya sohasining yanada islohotlanishi va takomil rivojlanishi makroiqtisodiy jarayonlarga izoh bering
92. Mamlakatimiz iqtisodiyotini rivojlantirish bo'yicha 2030 yilga mo'ljallangan prognoz ko'rsatkichlari

93. 2022 yilda aholi bandligini ta'minlashning barqaror yo'nalishlari
94. Inflatsiya va ishsizlik o'rtasida jamiyatning qisqa sifatli tanlovi
95. Iqtisodiyotimiz o'rnatish tarmoqlarida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng yo'llari, "Elektron hukumat" tizimini yanada rivojlantirish
96. "Xalq bilan muloqot va inson manfaatlari yili" Davlat dasturining maqsadi va vazifalari
97. O'zbekistonning 2022 yilga mo'ljallangan ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish dasturining barqaror yo'nalishlari
98. 2021 yilda iqtisodiyotimizning barqaror o'sish suratlari va uning makroiqtisodiy mutanosibligining ta'minlanganligi
99. 2022-yilda aholi daromadlarini ko'paytirish, aholining turmush sharoiti yillarida
100. Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar

"Global iqtisodiy rivojlanish" fani bo'yicha

1. Global iqtisodiy rivojlanish faning predmeti nimadan iborat?
2. Jahon xo'jaligini rivojlanish bosqichlari va tendensiyalarini tavsiflab bering.
3. Zamonaviy xalqaro iqtisodiy munosabatlarning rivojlanish xususiyatlarini sanab bering
4. Global iqtisodiy rivojlanish fani nima uchun hozirgi kunda barcha o'quv yurtlarida o'qitilmoqda? Sababini tushuntiring?
5. Nima uchun mamlakatlar iqtisodiyotining ochiqlik darajasini o'rganish hozirda dolzarb muammo hisoblanadi?
6. Global iqtisodiy rivojlanish fani bilan iqtisodiyot fanlari sistemasi orasida qanday aloqadorlik bor deb o'ylaysiz? Sababini izohlab bering?
7. Global iqtisodiy rivojlanish fanining rivojlanish bosqichlarini izohlab bering?
8. Global iqtisodiy rivojlanish fanining rivojlanish tendensiyalarini misollar asosida ta'riflab bering?
9. Fanning boshqa fanlar bilan aloqasini izohlab bering?
10. Globallashuv tushunchasining mazmuni va mohiyatini yoritib bering.
11. Jahon xo'jaligida globallashuv jarayonlarining borishini tasvirlab bering.
12. Transmilliy korporasiyalar globallashuv jarayonlarini harakatga keltiruvchi omil ekanligini izoxlang.
13. Jahon iqtisodiyotida globallashuv tushunchasining mazmuni va mohiyatini tushuntirib bering.
14. Globallashuv jarayonining ijobiy va salbiy tomonlarini harakterlab bering.
15. TMKlar globallashuv jarayonlarini harakatga keltiruvchi omil ekanligi mohiyatini tushuntirib bering.
16. TMKlarning global masshtabdagi faoliyatini harakterlab bering.
17. Kapital migrasiyasining asosiy sabablari?
18. Kapital migrasiyasiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar?
19. Keyingi yillarda xalqaro kapital bozorlarida qanday o'zgarishlar ro'y bermoqda?

20. Transmilliy korporasiyalar deb qanday kompaniyalarga aytiladi?
21. Jahon iqtisodiyotida global muammolarning mohiyati va xususiyatlarini yezing..
22. Jahon iqtisodiyotida quolsizlanish va harbiy ishlab chiqarishni o'zgartirish tendensiyalarini tasvirlab bering.
23. Jahon iqtisodiyotida ekologik muammolar nimalardan iborat?
24. Jahon iqtisodiyotida oziq-ovqat va demografik muammolarni izoxlab bering.
25. Umumjahon harakterga ega bo'lgan, global muammolarni ko'rsatuvchi qanday mezonlarni bilasiz?
26. Jahon mamlakatlari taraqqiyotidagi global muammolar xususidagi qarashlar konsepsiyasini tushuntirib bering.
27. Jahon iqtisodiyotida quolsizlanish va uning bartaraf etishdagi qarashlar tizimi nimadan iborat..
28. Jahon iqtisodiyotida ekologik muammolarni bartaraf etishdagi olib borilayotgan chora tadbirlar to'g'risida nimalarni bilasiz?
29. Jahon xo'jaligidagi demografik va oziq-ovqat muammolarini bartaraf etishda ko'rilayotgan chora-tadbirlar to'g'risida nimalarni bilasiz?
30. Jahon xo'jaligida ekologik muammolar kanday iqtisodiy zarar berishi mumkin?
31. Tashqi iqtisodiy munosabatlarni shakllanish jarayonini tasvirlab bering.
32. Global iqtisodiyotga integrasiyalashuvni belgilovchi omillar nimalardan iborat?
33. Milliy xo'jaliklar o'rtasidagi xamkorlikni rivojlantirishda nimalarga e'tibor berish kerak?
34. Global iqtisodiyotga integrasiyalashuvda ishlab chiqarish va ilmiy-texnika xamkorligini nima uchun kerak?
35. Sizning fikringizcha global iqtisodiyotga integrasiyalashuvni belgilovchi omillar nimadan iborat deb xisoblaysiz?
36. Ishlab chiqarishning baynalminallashuvi xaqida sizning fikrlaringiz qanday?
37. Sizning fikringizcha tarmoq ichidagi ixtisoslashuvning asosiy xususiyatlari nimalardan iborat?
38. Siz ishlab chiqarish xamkorligining o'ziga xos belgilari nima deb xisoblaysiz? Sanab bering.
39. Xalqaro iqtisodiy munosabatlar tizimida xalqaro savdoning o'rni nimadan iborat?
40. Xalqaro savdo konsepsiyasini tavsiflang.
41. Tashqi savdoni davlat tomonidan tartibga solish va boshqarish yo'llari ko'rsatib bering.
42. Xalqaro savdo xalqaro iqtisodiy munosabatlarning davlatlar o'rtasida eng ko'p qo'llanadigan shaklidir. Shunga siz qanday fikr bildirasiz?
43. Xalqaro savdoning rivojlanishi nazariyalarini qanday izohlaysiz?
44. Tashqi savdoni davlat tomonidan tartibga solish bozor iqtisodiyoti sharoitida zarurdir. Shunga siz qanday fikr bildirasiz?

45. Tashqi savdo deganda nimani tushunasiz?
46. XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab xalqaro savdoning jadal rivojlanishiga qanday omillar ta'sir ko'rsatgan?
47. Sizning fikringizcha, XXI asrda tashqi savdoning rivojlanishiga asosan qanday omillar ta'sir ko'rsatadi?
48. Mintaqaviy integrasion jarayonlarning kuchayishi xalqaro savdoning rivojlanishiga qanday ta'sir ko'rsatmoqda?
49. Mutloq ustunlik nazariyasini tushuntirib bering.
50. Nisbiy ustunlik nazariyasini tushuntirib bering.
51. Xalqaro savdoning vandan yangi rivojlanish nazariya va modellari bor?
52. Xalqaro savdo nazariya va modellarining amaliy tatbiqini tushuntirib bering.
53. O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotida tashqi savdoning tutgan o'rni va ahamiyatini gapirib bering.
54. O'zbekiston Respublikasi tashqi savdosining 2003-2004 yillardagi ko'rsatkichlarini gapirib bering.
55. Tashqi savdo strukturasida qanday o'zgarishlar ro'y bermoqda?
56. Respublikamiz qaysi xalqaro tashkilotlar bilan tashqi iqtisodiy aloqalarini rivojlantirib bermoqda?
57. Tashqi savdoni erkinlashtirish deganda nimani tushunasiz?
58. O'zbekiston Respublikasining JSTga a'zo bo'lish istiqbollarini xarakterlab bering?
59. Keyingi yillarda tashqi savdo sohasida ro'y berayotgan o'zgarishlarni ko'rsatib bering.
60. Respublikamizning eksportga yo'naltirilgan iqtisodiy rivojlanish modelini tanlashi tashqi savdoni rivojlanishiga qanday ta'sir ko'rsatishini tavsiflab bering?
61. Xalqaro valyuta tizimining mohiyati va tarkibi nimadan iborat
62. Xalqaro valyuta tizimining rivojlanish bosqichlarini sanab bering.
63. Xalqaro rezerv valyuta birliklari nima uchun kerak?
64. Xalqaro valyuta va moliya-kredit bozorlarini tavsiflab bering.
65. Xalqaro valyuta tizimining mohiyati va tarkibi siz qanday izohlaysiz?
66. Xalqaro valyuta tizimining rivojlanish bosqichlarini izohlang?
67. Xalqaro rezerv valyuta birliklarini siz qanday izohlaysiz?
68. Xalqaro valyuta va moliya-kredit bozorlariga siz qanday fikr bildirasiz?
69. Xalqaro valyuta tizimi deganda nimani tushunasiz?
70. Xalqaro valyuta tizimining tarkibiga qaysilar kiradi?
71. Milliy valyuta tizimi tarkibiga qaysilar kiradi?
72. Xalqaro valyuta tizimining asosiy bosqichlari qaysilar?
73. Xalqaro valyuta tizimi bosqichlarining xususiyatlarini tushuntiring?
74. Xalqaro rezerv valyuta birliklarini ta'riflang?
75. Yevropa valyuta tizimi tarkibi nimalardan iborat?
76. Xalqaro valyuta-moliya bozorlarini ta'riflang?
77. Yevrobozorning tarkibi nimalardan iborat?

78. Jahon xo'jaligida inson resurslari. Bandlik va ishsizlikni izoxlang..
79. Jahon ishchi kuchi bozorining mohiyati va paydo bo'lish sabablari.Mehnat migrasiyasining asosiy yo'nalishlari va markazlarini tavsiflab bering..
80. Xalqaro ishchi kuchi migrasiyasining milliy iqtisodiyotga ta'siri qanday?
81. Xalqaro iqtisodiy munosabatlarning zamonaviy shakllaridan biri halqaro ishchi kuchi migrasiyasir. Shunga siz qanday fikr bildirasiz?
82. Xalqaro ishchi kuchi migrasiyasining bir qator ijtimoiy-iqtisodiy sabablari mavjud. Siz qanday izohlaysiz?
83. Xalqaro ishchi kuchi migrasiyasi malkatlar iqtisodiyotiga salbiy va ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shunga siz qanday fikr bildirasiz?
84. Jahon miqyosida ishchi kuchi resurslarining notekis taqsimlanish sababi nimada?
85. Jahon mamlakatlarida bandlik va ishsizlik darajasini aniqlash qanday maqsadlarni ko'zda tutadi?
86. Ishchi kuchi migrasiyasi mohiyatini izohlab bering?
87. Ishchi kuchi migrasiyasi asosiy sabablarini yoritib bering?
88. Xalqaro ishchi kuchi migrasiyasi asosiy tortish markazlarini sanab o'ting?
89. Ishchi kuchi migrasiyasi mamlakatlar iqtisodiyotiga qanday ta'sir qiladi?
90. Ishchi kuchi eksportining jo'natuvchi mamlakatlar ijobiy va salbiy jihatlarini tushuntirib bering.
91. Ishchi kuchi importidan olinadigan iqtisodiy samara qanday?
92. «Aqlli kishilarning ketib kolishi» muammosining mohiyati nimada?
93. Kapital eksporti - xalqaro iqtisodiy munosabatlarning ilg'or shakli sifatida izoxlab bering.
94. Kapital eksportining asosiy shakllari va uning o'ziga xos tomonlarinimalardan iborat?
95. Xalqaro korporasiyalarning mohiyati, tuzilmasi va ko'rinishlarini tushuntirib bering.
96. Xalqaro kapital migrasiyasi XIM bugungi kunda shiddat bilan rivojlanayotgan shakli hisoblanadi. Shunga siz qanday fikr bildirasiz?
97. Xalqaro kapital migrasiyasining asosiy sabablari va shakllarini qanday izohlaysiz?
98. Xalqaro korporasiyalarning kapital migrasiyasidagi rolini siz qanday izohlaysiz?
99. Kapital eksporti nima?
100. Xalqaro kapital migrasiyasi mohiyatini tushuntiring?
101. Kapital migrasiyasiga ta'sir qiluvchi omillarni sanab o'ting?
102. Chetga kapital chiqarishning qanday shakllari mavjud?
103. Kapital migrasiyasini tartibga solishning qanday usullari mavjud?
104. Chetga kapital chiqarishning asosiy sabablari qaysilar?

105. Kapital migrasiyasining asosiy sabablarini tavsiflab bering.
106. Kapital migrasiyasiga ta'sir ko'rsatuvchi omillarni ko'rsating.
107. Xalqaro kapital bozorlarida ro'y berayotgan o'zgarishlarni xarakterlab bering.
108. Transmilliy korporasiyalarni tavsiflab bering.
109. TMKlarni jahon bozorlariga kirib borish usullarini ochib bering
110. Iqtisodiy xavfsizlik tushunchasining mohiyatini tushuntirib bering.
111. Iqtisodiy xavfsizlikning turlarini sanab bering.
112. Globallashuv sharoitida iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda tashqi omillarning roli nimadan iborat?
113. Tashqi iqtisodiy faoliyat va milliy manfaatlarga taxdiddarni sanab bering
114. Siz iqtisodiy xavfsizlik tushunchasini va xususiyatlarini qanday izoxlaysiz?
115. Siz milliy iqtisodiy xavfsizlik deganda nimani tushunasiz?
116. Sizning fikringizcha iqtisodiy xavfsizlik qanday ko'rinishlarga ega?
117. Sizning fikringizcha globallashuv sharoitida iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashda tashqi omillar qanday rol o'ynaydi?
118. Sizning fikringizcha milliy iqtisodiy xavfsizlik taxdidlari nimadan iborat?
119. Mamlakatlar nima sababdan xalqaro iqtisodiy aloqalargina katta ahamiyat beradilar?
120. Tashqi iqtisodiyot balansi nima?
121. Nima sababdan «uzoq, xorij» aylanmasi «yaqin xorij» aylanmasiga nisbatan tez rivojlanadi?
122. Tashqi iqtisodiy aloqalar vazirligi nimalar bilan shug'ullanadi ?
123. Ixtiroli loyihalar deganda nimalar tushuniladi?
124. Tarmoqlarni isloh qilishdagi yutuqlarga qanday erishiladi?
125. Respublikaning tashqi iqtisodiy faoliyatini rivojlantirishning qaysi yo'nalishi mo'ljallanmoqda?
126. O'zbek modeli asosidagi iqtisodiy taraqqiyotni qanday tushunish mumkin?
127. Xalqaro mehnat taqsimoti deganda nimalarni tushunasiz?
128. O'zbekiston Respublikasi qanday homashyo resurslariga ega?
129. Yoqilg'i va don mustaqilligiga erishish O'zbekiston uchun qanday ahamiyatga ega?
130. O'zbekiston oltin qazib olish, paxta mahsulotlari yetishtirish bo'yicha dunyoda qaysi o'rinda turadi?
131. Tashqi iqtisodiy potensial qanday ko'rsatkichlar bilan baholanadi?
132. So'nggi 50-70 yil davomida xalqaro iqtisodiy tashkilotlarning vujudga kelishi faollashuvi jarayonining sabablari qaysilar?
133. BMT tizimidagi iqtisodiy muassasalarnikg tuzilmalari va vazifalari haqida so'zlang?
134. Xududiy iqtisodiy tashkilotlarga misollar keltiring?
135. Postindustrial jamiyat nazariyasini tasviflab bering.
136. Yagona sivilizasiya nazariyasini tasviflab bering.
137. Sivilizasiyalar to'qnashuvi nazariyasini tasviflab bering.
138. Globalalshuv jarayonlarining ijobiy tomonlarini tavsiflang
139. Globalalshuv jarayonlarining salbiy tomonlarini tavsiflang

140. Inson faoliyati miqyosining ortishi va faollashuvi nima uchun kerak?
141. Cheklangan resurslardan oqilona foydalanmaslikning sabab oqibatlarini tasvirlab bering.
142. Harbiy xarajatlar hajmini belgilovchi asosiy omillar nimalardan iborat?
143. Tashqi iqtisodiy munosabatlarning funksiyasi nimadan iborat?
144. Tashqi iqtisodiy faoliyatning asosiy yo'nalishlarini ko'rsatib bering.
145. Xalqaro iqtisodiy integrasiya nima uchun kerak?
146. Xalqaro iqtisodiy integrasiyaning asosiy shakllarini ko'rsatib bering.
147. Jahon iqtisodiyotining tarkibi necha qismdan iborat?
148. Jahon iqtisodiyotining globallashuvining harakatlantiruvchi kuchi nima?
149. Qanday qilib mamlakat iqtisodiyotining ochiqligini bilsa bo'ladi?
150. Global iqtisodiyotda eksport kvotasi qanday aniqlanadi?
151. Global iqtisodiyotda import kvotasi qanday aniqlanadi?
152. Eksport kvotasi necha foizni tashkil etsa iqtisodiyotning ochiqligi maqsadga muvofiq bo'ladi?
153. Iqtisodchi olimlar jahon iqtisodiyotining dvigatellari deb nimani nazarda tutishadi?
154. BMT metodikasi bo'yicha uzoq vaqt mobaynida yillik aylanmasi 100 mln. dollardan oshuvchi va kamida 6 ta davlatda filiali bo'lgan firmalar kiritilgan. Ushbu qoida kimlarga taaluqli?
155. Globallashtirish jarayonida yuqori texnologiyalarni ishlab chiqaruvchi lider mamlakatlarni toping
156. Global iqtisodiyotda eng muhim masala nima?
157. Globallashuv jarayoni nimalarda o'z ta'sirini o'tkazadi?
158. O'zbekistonning xalqaro iqtisodiy munosabatlardagi ishtirokini nima bilan baholash mumkin?
159. Integrasiya nima ?
160. Globallashuv jarayonining tezlashishiga qaysi omillar ta'sir qiladi?
161. Xalqaro savdo aylanmasi nima?
162. Jahon infrastrukturasi nima?
163. Jahon mamlakatlarida milliy daromadning aholi jon boshiga to'g'ri kelishiga ko'ra qanday guruhlanadi?
164. Jahon mamlakatlarining iqtisodiy rivojlanishini ifodalovchi ko'rsatkichlar tizimi to'g'ri keltirilgan qatorni toping.
165. Global iqtisodiyotda ochiqlikning kompleks ko'rsatkichlaridan biri deb odatda nima ko'rsatiladi?
166. Tashqi savdo kvotasi qanday aniqlanadi?
167. Iqtisodchi olim N.Trift globallashuv jarayonining nechta jihatlarini ko'rsatadi.
168. Mamlakatning to'lov balansi deganda nimani tushunasiz?
169. Jahon valyuta tizimi nimalarga tayanadi?
170. Xalqaro iqtisodiy tashkilotlarning XIMda tutgan o'rni va aqamiyati?
171. BMT doirasidagi iqtisodiy hamkorlik tashkilotlar tizimi.
172. Xalqaro hamkorlik va rivojlanish tashkiloti nima uchun rivojlanishda muxim hisoblanadi?

173. Xalqaro savdo rivojlanishining zaruriyati va tashqi savdo operatsiyalarini tasvirlab bering
174. Tashqi savdo kontraktlarini tushuntirib bering.
175. Jahon xizmatlar bozori deganda nimani tushunasiz?
176. Xalqaro valyuta tizimining zaruriyati, mohiyati va asosiy rivojlanish bosqichlarini sanab bering..
177. Xalqaro vlyuta-kredit vositalarini tushuntirib bering..
178. Valyutaning almashtirish kurslari nima uchun zarur?
179. Valyuta bozorlari va valyuta operatsiyalari deganda nimani tushunasiz?
180. Mamlakat to'lov balansi qanday aniqlanadi?
181. Kapitalning xalqaro harakati deganda nimani tushunasiz?
182. Harakatining mohiyati va asosiy shakllarini tavsiflab bering..
183. Zamonaviy bosqichda kapital harakatining xususiyatlari nimalardan iborat?
184. Xalqaro kreditning asosiy turlari qaysilardan iborat?
185. Xalqaro ssuda kapitali bozoriga ta'rif bering
186. Chet el investisiyasi tushunchasiga izox bering.
187. Xalqaro mehnat bozori katnashuvchilari kimlar hisoblanadi?
188. Ishchi kuchining xalqaro migrasiyasi va unga tasir qiluvchi omillarni sanab o'ting.
189. Iqtisodiy nazariyalar va mehnat migrasiyasining samaradorligi qanday aniqlanadi.
190. Xalqaro mehnat bozorini tavsiflab bering.
191. Tashqi mehnat migrasiyasining tashkiliy-huquqiy asoslarini ko'rsatib bering.
192. Xalqaro iqtisodiy integrasiya deganda nimani tushunasiz?.
193. Xalqaro iqtisodiy integrasiyaning (XII) mohiyati va rivojlanish xususiyatlarini tushuntirib bering.
194. Hududiy iqtisodiy integrasiyaning mohiyati va asosiy xususiyatlarini tushuntirib bering.
195. Ijtimoiy - iqtisodiy jarayonlarni prognozlashning uslubiy asoslarini ko'rsatib bering
196. Mintaqaviy diagnostika deganda nimani tushunasiz?
197. Prgnozashtirish nima uchun kerak?
198. Globallashuvning salbiy va ijobiy tomnlarini aytib bernig
199. Barqaror o'sish vau ni ta'minlash deganda nimani tushunasiz?
200. Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligining funksiyalarini sanab bering.

**“Real iqtisodiyot”
kafedrasi mudiri**



Z.Artikov